

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Okrožnica

Pija X. z dne 4. oktobra 1903 do škofov.

(Dalje).

Častiti bratje! koliko skrbi je torej ob teh okoliščinah treba za izobražbo duhovnikov do svetosti! Pred to se morajo umakniti vse druge zadeve. Zato vam bodi posebna skrb za notranjo upravo in vodstvo bogoslovskih semenišč, da bodo vspevala po popolnem uku in v čisti nramnosti. Slehernemu izmed vas bodi semenišče v veselje, in ne opusti, kar je tridentinski zbor odredil glede tega. Ko je kandidatom svete redove podeliti, tedaj vpoštevajte besede sv. Pavla: „Rok na nikogar prenašlo ne pokladaj“, vedoč da bodo verniki takošni, kakor so oni, ki ste jih odločili za mašništvo. Zato se ne ozirajte na zasebno interese, temveč glejte le na Boga, na cerkev in na večno izveličanje, da se ne boste, kakor opominja apostol — „delali deležnih ptujih grehov“. Dalje naj novoposvečenci po izstopu iz semenišča ne pogrešajo vaše skrbi. Živo vas opominjamo, naj vam so v srce prirastli, nagibajte in navdušujte jih, da bodo z vso vnemo delovali za čast in izveličanje duš. Bratje, mi bomo čuvali z največjo skrbjo, da se člani duhovskega stanu ne bodo dali vjeti v vlovke neke nove in zapeljive vede, ki ni sodeležnica Kristova in ki s prevarljivimi dozdevnimi dokazi hoče vpeljati v družbo zmote racionalizma in semiracionalizma. Že sv. Pavel je svaril pred takim pišoč Timoteju: „Karti je izročeno, ohrani, in se ogibaj posvetnih novih besedi in preprirov napačne tako zvane učenosti, katero nekteri obetajo in so od vere odpadli“. To nas pa nikakor ne ovira, da ne bi pohvalili onih mlajših duhovnikov, ki se marljivo učijo

raznih ved, da bi se čedalje bolj postavili ter branili resnico, zavračevali pa napade sovražnikov sv. vere. A ne moremo pa zamolčati, ter izjavljamo prav odkrito, da bomo več cenili one duhovnike, ki ne zanemarijajo božjih in človeških znanosti, posvečujejo pa se v prvi vrsti duhovnemu pastirstvu, izvršujoč in opravljajoč ona službena opravila, ki se spodobijo in vežejo za čast božjo vnetega duhovnika. Veliko žalost in vedno britkost imamo v svojem srcu videč in spoznavajoč, da obtožba in žalovanje preroka Jeremije velja tudi za sedanji čas: „Otroci prosijo kruha, in nikogar ni, da bi jim ga lomil“. Nekateri izmed duhovčine se po svojem nagibu in nagnjenju bavijo s stvarmi, ki so bolj na videz, kakor v resnici koristne. Morda oni niso dosti številni, ki bi si po vzgledu Kristovem prisvajali besede prorokove: „Duh Gospodov je nad menoj; zato me je on mazilil in me je poslal evangelij oznanovat ubogim, ozdravljat te, ki so potrtega srca, oznanovat jetnikom spuščenje in slepim pogled“. — Komu ni znano, častiti bratje! da je za ljudi, ki se dajo voditi pameti in prosti volji, verski pouk najvažnejši pomoček, da bode Bog zopet zavlada v človeških srcih? Koliko jih je, ki so polni sovraštva do Krista, ki pa le bolj iz nevednosti, kakor radi izprijenosti srca črtijo cerkev! O teh se more po pravici reči: „Ti pa preklinjajo, kar koli ne vedo“. To se pojavlja ne le v narodu ali v najnižjih slojevih, ki se dajo lahko premotiti in zapeljati v zmote, nego tudi na omikanih stanovih in še celo na onih, ki imajo veliko učenost v oblasti. Odtod pri večini

izvira odpad od vere. Ne moremo temu pritrditi, da napredek vede povzročuje uničenje vere. Marveč vzrok temu je nevednost, zato je odpad od vere tam bolj obsežen, kjer se pojavlja večja nevednost. Zato je naročil apostolom Krist: „Pojdite in učite vse narode“.

Da bode pa opravljanje učenitva obrodilo zaželene sadove, in da bode „Krist v vseh v podobljen“, spominjati se je treba tega, da nič toliko ne izda kakor ljubezen. „V pišu ni bil Gospod“. Zaman je upanje, da bi se po ostrem ravnanju pridobila srca za Boga; nasprotno — ako se zmote grajajo osorno in komu zelo očitajo napake, je to večkrat bolj na kvar, nego v korist. Apostol je sicer opominjal rekoč: „Prepričaj, prosi, svari, pa je pridjal: „Z vsem potrpljenjem“. Takih vzgledov nam je nudil Krist sam. „Pridite“, tako je rekel, kakor beremo v sv. pismu, „pridite do mene vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas poživim“. Revnim in obteženim prišteva one, ki so bili vdani grehu in zmoti. Kako milobo opazujemo na božjem učeniku! Kako prisrčen in usmiljen je bil do onih, ki so bili potrti jedniščine in žalosti! Njegovo srce je prorok Izaja prav dobro označil: „Svojega duha sem mudal, nebo vpil, tudi nebo zunaj slišati njegovega glasu. Natrtega trsta ne zlomi in tlečega prediva ne ugasne“. Te potrpežljive in dobrotljive ljubezni nam je tudi do onih potreba, ki nas zavidiijo in nas v sovraštvo tudi preganjajo. „Kolnejo nas in jih blagoslavljam o“, priznava sv. Pavel o sebi, „preganjani smo in prenašamo; preklinjajo nas in molimo“. Na videz so malopridnejši, nego so v resnici. Po krivih mislih in predrasodskih, po občevanju z drugimi, po vzgledu in svetu drugih, po napačnih ozirih so se pridružili stranki brezvernih, vendar njihova volja ni tako izprijena, kakor oni sami mislijo in trde. Zakaj bi se mi ne nadejali, da prešine plamen krščanske ljubezni njihovo dušno temo ter jim z lučjo vred dnese tudi mir božji? Morda se le počasi pokaže vspeh našega dela; ljubezen se čakaje ne bo utrudila vedoč, da Bog plačila ni obljubil vspehu dela, nego naši volji. (Dalje prihodnjič).

Župnik Alojzij Kummer.

Sv. Petra in Pavla dan.

Ti si Peter, in na to skalo zaidam svojo cerkev.

(Mat. 16.)

Težko pozabljiv ti je spominj, če se vozeč proti Rimu že dolgo preden si tam vgledaš kupolo sv. Petra, proti nebu strmečo nad vsa pohišta in nad vse stolpe tega večnega mesta. Če ti omenjam, da svojo višavo nadkriljuje visokost ljubljanskega gradu, povedal sem vse — sosebno še tebi, ki ti sreča ni bila tako mila, da bi bil gledal kedaj pred seboj papeški Rim. Nenavaden prizor to ob vhodu v nenavadno mesto.

Tu v Rimu stoluje sv. Petra naslednik, ki mu je izročen pred Bogom najteži račun: kako je vladal in vodil na dobro pašo katoličane vesoljnega sveta. Ob nastopu 20. stoletja se je štelo na zemlji 1537 milijonov ljudi; 762 milijonov jih časti enega Boga in med temi je 270 milijonov katoličanov. Med vsemi verami je katoliška razširjena najbolj. Katoličanov 270 milijonov! Od daleč ne dosega katoličanstva po številu spoznavalcev nobena vera — zato tudi papeža po odgovornosti nobeden vladar sveta.

Danes vlada sv. cerkev od tu Pij X-ti, bivši ubog deček v benečanski vasi Riese, treviške škofije; po prejetem mašništvu priprost kapelan in danes prvi dostojanstvenik na svetu — ker pota božje previdnosti so nepreračunljiva.

Da se nam vtrdi spoštovanje do papeštva, premislimo danes — prav pravi praznik rimskega papeštva: kako vodi in pase po božjem vkrepu vsakdanji Petrov naslednik jagnjeta in ovce: svētne in duhovne poglavarje in verno ljudstvo. Niti eden iz te črede se po njega krivdi izgubiti ne sme.

*

1. Papež je pastir svetnim poglavarjem.

Novoizvoljenemu papežu trojnato krono — tiaro — na glavo polagajoč izgovori najstareji izmed kardinalov-diaconov te-le besede: „Sprejmi s tremi kronami ovenčano tiaro ter vedi, da si oče knezov in kraljev — vladar vesoljnemu svetu — ter namestnik

našega Gospoda Jezusa Krista, ki naj mu bo čast in slava na veke. Amen."

In če mogočni cesar ali kralj dojde v Rim, vmeri svoje korake do Vatikana, da si izprosi blagoslova Petrovega naslednika. Ne ogiblje se njegovega bivališča tudi ne drugoverni vladar. To priznavajoč, da na prvi stopinji človeštva stoji papež v Rimu, hiti tudi on do njega; pogovori se z njim o važnih zadevah svoje in družih držav ter se verne vmirjen in tega prepričan, kako je uprav božje modrosti izvor bila vstanovitev papeštva na zemlji.

2. Papež je pastir duhovnim poglavarjem.

Svoje brate imenuje te danes številne pomočnike v službi — škofe, kojih je Krist imel le samo 12 ter jih tudi zval „svoje brate.“ (Mat. 28, 10.) Oblast do teh cerkvenih načelnikov pa je prejel Peter in za njim vsak njegov naslednik, ko mu je po svojem vstajenju ob genezareškem jezeru Krist govoril te-le besede: „Simon — sin Jonov — ali me ljubiš? Peter je postal žalosten, ker mu je tretjič rekel: Ali me ljubiš in mu je dejal: Gospod, ti vse veš; ti veš, da te ljubim. In on je rekel do njega: Pasi moje ovce.“ (Ivan, 21, 17.)

Če potrebujejo krščanski škofje in mašniki sočutnega tolažila, kam pa naj pohite prej, nego do skupnega očeta, ki mu je naloga, da prvi vlije dobrodejnega olja v pekoče rane ter v njihovih važnih poslih ohrabri škofe in mašnike. Če je tem varuhom našega dušnega življenja treba dobrih svétov, kam pa naj se pozovejo prej, nego do onega, ki mu je zadača, da z dobro hrano nasičuje te, kateri naj bodo vernikom — ali je priležno ali nepriležno — tista oslomba, ki vzdrži zlatih sadov obloženo trto, da se ne podere in ki je mogočnemu hrastu podpora, da ga ohrani, če ga na tla trešniti žuga zimski vihar.

3. Papež je pastir vernemu ljudstvu.

Ne le na veke imenitnih besedi: „Pasi moje ovce“ — je Gospod Petru govoril ob tiberijskem jezeru, nego izjavil mu je še pred temi besedami povelje: „Pasi moja jagnjeta.“ (Iv. 21, 16.) Po tem naročilu naj

bo vsakemu vas, dragi, Petrov naslednik na njega vzvišenem prostoru tisti pastir, ki naj pred vsemi drugimi lomi tudi vam kruh življenja.

In če se bližajo trume vernega ljudstva prvi cerkvi na svetu, papeškemu Vatikanu, in svoje roke proti nebu prožeč prosijo na tem velemestu pomoči višnjega Boga, če v svojih dušnih in telesnih nalogah sem prihiteli prav tu izkušajo omehčati božje srce — se li ne bodo zanašali, da je posebni podpiratelj njihovih prošnja tu oni veliki duhoven na sv. Petra prestolu, ki naj se vstopi kakor starozakonski Aron med Boga in med ljudstvo, svoje roke do neba dvigajoč v prošnji, in na bedno ljudstvo je potem razprostirajoč v blagoslovu.

* * *

Dragi! Srečni Rim, porošen in posvečen krvjo dveh knezov: najdragocenejšo krvjo, kar je je teklo iz smrtnih ran apostolskih mož.

Srečni Rim, ki hrani v sebi glavo krščanstva — naslednika prvemu Kristovemu namestniku sv. Petru: pastirja svetnim in duhovnim poglavarjem ter vernemu ljudstvu očeta.

Pozdravljeno bodi večno mesto; pozdravljen Kristu namestnik: darujemo ti svoje neomejeno spoštovanje; svojo pokorno voljo.

V prahu pa se klanjamo onemu, ki ti je dal najobilnejo oblast tu na zemlji: njemu — Kristu so v dar vse naše dušne moči in — če treba — naša srčna kri. Amen.

VI. nedelja po Binkoštih.

Množica se mi smili.

(Mark. 8.)

Paganske vere so si vmislile božanstev, ki imajo časih po 100 in 100 oči. Izmišljotine so to; toda veliko resnico skrivajo v sebi te izmišljave.

A o našem vsegavednem Bogu, dragi, pa lahko govorimo: da ima toliko oči, kolikor je na svetu dežel; toliko, kolikor v deželah mest; toliko, kolikor v mestih hiš;

toliko, kolikor v hišah ljudi in še milijonkrat ter brezštevilnokrat več. „Nobena stvar ni nevidna pred njegovim očmi“ — vsklika zato, zavzet o tej božji lastnosti sv. Pavel. (Hebr. 4, 13.)

Ta vsegavedni in neskončno dobrotljivi skrbi, da zelene polja po vsej zemlji; da cveto vse rastline ter ob svojem času donšajo svojega sadu. In ko bi zmanjkati vtegnilo živeža ljudem, pripravljen je in zmožen je čudežno pomagati.

Da je temu prav tako, prepričujemo se iz današnjega sv. evangelija. — Množica se mu smili: 3 dni že vztraja ob njem in nima, da bi jedla. Zato pomnoži sedmero kruhov in nekaj ribic tako, da ostane več, nego je poprej bilo.

Dragi! Nam li ne bo današnja evangeljska zgodba ob naših telesnih bedah dosti zanesljiv migljaj, da tudi mi izročimo njemu vse svoje skrbi. Vse njemu — ker kako pogostokrat se goljušajo ti, ki zaupajo ljudem. Ljudje pač večkrat ne morejo in — žal — večkrat tudi nočejo biti v pomoč. A ob Bogu je to vselej drugače. Bog vselej more in vselej hoče pomagati. Ker 1-vič Bog vse ima in 2-gič Bog vse da.

O teh dveh tolazljivih resnicah, dragi, danes.

*

1-vič: Bog vse ima.

Salomon je po božjem vkrepu najmodreji, najslavnejši in najbogatejši kralj pod solncem. Od reke Evfrata doli do pokrajin srednjega morja gospoduje ter ima zlata in žlahnih kamenov silno množino. — Koliko prejme Salomon po očetu Davidu in koliko mu še nanosijo ti, ki mu prihajajo v obiske. Toda Salomon jim je v stanu vrniti še več; saj beremo o kraljici Sabi: „Salomon pa je kraljici Sabi dal vse, kar je hotela in ga prosila. (III. Kralj. 10, 13.) Odnesele je več, nego je donesla.

A, dragi, ko bi vam obljubljali bogataši Salomonovega stala — zgoditi se jim pa venderle vtegne tu pod solncem, da izjavijo slednjič: Žal nam je; a nismo več v

stanu seči pod ramo — kakor smo ti bili obljubili.

Tako torej ljudje — kako pa Bog?

Bog je, dragi, tisti in le on je tisti, ki edin vse ima. O njem edinem je v stanu poročati sv. pismo z besedami, kakor so vam naslednje. — Kraljevi pevec namreč slaveč ga piše o njem: „Gospodnjega usmiljenja je napolnjena zemlja“. (Psalm 32, 5). „Njegove oči gledajo na ubozega.“ (Ps. 10, 5.) „Prosil bom zvečer in zjutraj in opoldan — in vsliši me Gospod“. (Ps. 54, 18). „Če odpreš roko, napolnjeno bo vse tvoje dobrote“. (Ps. 103, 28.) „Bolje je zaupati v Boga, nego v ljudi. Bolje je upati od Boga nego od poglavarjev“. (Ps. 117, 8—9.) Vse oči čakajo na tebe, o Gospod in ti jim daješ njihovo jed ob pravem času. Ti odpiraš svojo roko in napolnuješ vse, kar živi, svojim blagoslovom.“ Ps. 144, 15—16.)

Tako, dragi, sv. pismo o božji premočnosti in božji predobroti. In potem naj bi ne izročili mirnim srcem vsako skrb njemu, ki vse ima.

2-gič Bog vse da.

Ne le more; tudi hoče Bog pomagati; Bog vse da.

Kako moliš, dragi, do Boga? Saj govoriš: „Oče naš, kateri si v nebesih.“ Boga torej v prvi vseh molitev — v očenašu — imenuješ očeta. In če je Bog tvoj oče, oziral se bo brezdvombeno na otrokove potrebe. Prav zato noče Bog, da bi ga imenoval v očenašu mesto „oče naš“ — „Gospod naš“ ali „Naš kralj“. Edino vseč mu je ljubeznjivo ime „oče“ in tako mu pravimo vselej vsi — vsi mi; torej že povodom tega vsi mi: bratje in sestre. — Bog, ta tvoj oče, živi živali po suhem; skrbi za ribe v vodi; za tice pod nebom: „hrane daje malim krokarjem, kadar kličejo v njega —“ sv. pismo tako lepo pravi.

Zato, dragi, se nikedar ne boj, da bi ti vsakdanjega odtegoval ta, ki ne preživlja le jelena v gozdu, ne le postrvi v vodi in vrabca na strehi in strupeno zverad, ki streže po življenju temu, kar je stvaril Bog in kar v svoji vsedobroti hoče ohraniti. Več nego vse to stvarstvo si ti; in več, nego za vse ono, Bog za-te stori. Nasprotno

temu morda časih ljudje — a nikedar tako Bog.

Kako torej Bog?

Čudežnim postopanjem je mnogokrat preskrbel Bog za ljudi, ki so živeli po njegovi sv. postavi. — Tako krokarju raje veleva, naj mu donaja kruha vsak dan, nego da bi zapustil svetega puščavnika Pavla. — Tudi še danes opazujemo mnogokrat ljudi, kako da prav posebno Bog za-nje skrbi. — Poznati vtegneš rokodelca, ki mu je v rodovini preživiti mnogo ljudi. Najizglednejim redom ima preskrbljeno vse v svoji hiši doma, tako da se moramo čuditi. In ob vsem tem ima še dosti časa, da nikakor ne zanemarja cerkve in njenih zakramentov; ob daritvi sv. maše pa ga morda vidimo vsak dan. — In da bi ga vprašali: kako s tem božjim blagoslovom — sam ne bo dobro vedel: zakaj in kako? Nisem predrag v svojem delu — Bog varuj, da bi bil goljufiv — potrebujem sicer veliko, a nikoli še nismo kruha stradali ter prišli v bistvene zadrege. — Dragi! Ali ni ob takem vernem poštenjaku jasno vgledati božje posebne pomoči?

* * *

Bog torej pomaga v življenju, kedar se druga pomoč pričakuje zastonj. — Bog vse ima — Bog vse da. Zato po pravici poje David: „Mlad sem bil in se postaral; vendar pa nisem videl pravičnega, da bi bil kruha prosil njega zarod.“ (Psalm. 36, 25.)

V tem, dragi, torej naš up — v tem naša pomoč. Kakor v vseh časih človeške zgodovine; tako še danes bedi oni nad nami, ki nam v evangeliju govori tolažilno besedo: „Množica se mi smili.“ Amen.

Zatrite nekdanje cerkve in kapele ljubljanske.

10. Cerkev sv. Jožefa.

(Dalje.)

Mrtvaška kapela.

V zadnjem poglavju sem nanizal ob stenah in kotih diskalceatske cerkve potaknjene stranske

oltarje, a nisem še opisal vseh. V mrtvaški kapeli sta bila nameščena še dva.

Hkrati s temeljnimi zidovi presvetišča so jeli graditi diskalceati leta 1657. mrtvaško kapelo, ki se je dotikala cerkve na desni od vhoda. Dozidali so jo takoj drugo leto. Blagoslovljena je bila dne 7. sušca 1664. Med dobrotniki, ki so prispevali za zgradbo te kapele, se imenujeta cesar Leopold, njen častni ustanovnik, in nadvojvoda Leopold Viljem. Stroški so znašali baje 3823 gld.

Mrtvaško kapelo so uredili diskalceati po zgledu dunajske v dvorni cerkvi, ustanovljene od cesarja Ferdinanda II. in njegove soproge Eleonore. Posvetili so jo žalostni Materi božji in sv. Nikolaju Tolentinskemu.

L. 1740. so morali odstraniti iznad mrtvaške kapele lesen, popolnoma trhel strop, ki se je jel rušiti. Štiri leta je morala prebiti mrtvaška kapela pod golim, že tudi razpadajočim ostrešjem. Leta 1744. so jo obokali iznovič, zidovje ji dvignili za dva črevlja in pokrili jo z novo streho. Ker se je zdela zgradba prezlaba za obok, dodali so dosedanjsima dvema vezema še tri nove, da bi ne šle stene vsaksebi. Gradivo za popraviljanje so dobili diskalceati večinoma v dar. Deželni stanovni so dali od Save navoziti kamenja. Podarili so tudi nekaj lesa za ostrešje, nekaj sta ga dala Lichtenberg z Habaha in smleški baron. Tudi opeko so prejeli v dar.

Ob tem popravilu seveda niso pustili oltarja žalostne Matere božje in sv. Nikolaja v mrtvaški kapeli zanemarjenega. Ozaljšali so ga in dali prevleči s pokostom. Nov oltar sedmeroboletne Bogorodice je dobila omenjena kapela leta 1753. Stari črvojedni žrtvenik so porušili, namestu njega pa se je dvignil nov, sicer tudi lesen, a lepo marmoriran in nasproti stoječemu oltarju sv. Ivana evangelista popolnoma sličen oltar. Za ta oltar je naslikal leto pozneje bosač o. Viljem a s. Anastasia s križem obloženega Zveličarja z ranjeno ramo. Žalostne Matere božje podoba pa je bilo delo slikarja Sebastijana Verportija.

V mrtvaški kapeli se je nahajal razen pravkar opisanega tudi še oltar sv. mučenice Peregrine. Na tem žrtveniku je bil shranjen eden največjih zakladov cerkve sv. Jožefa, namreč ostanki imenovane svetnice, ki jih je ljubljanskim diskalceatom po dolgotrajnih prošnjah naklonil njihov generalni prokurator o. Gregor a Jesu

Maria. Koščice sv. Peregrine opremljene z avtentiko izdano v Rimu dne 27. velikega travna 1659, je sprejel diskalceatski priyor na Vrhniki, kamor so došle iz Italije. Prenočil je v Bistri shranivši sv. moči v ondotni kartuzijanski cerkvi. Zjutraj je po opravljeni sv. maši odrinil z njimi v Ljubljano. Začasno so shranili davno zaželeno ostanke v diskalceatskem samostanu. Dne 6. listopada 1659 si jih je ogledal škof Oton grof Buchheim z generalnim vikarjem Filipom Trpinom, z magistrom bogoslovja frančiškanom o. Gabrijelom de Cattanea in z drugimi duhovniki vred. Potr dil je s svedočbo, da se je popolnoma uveril o njihovi pristnosti.

Dne 7. kimalca 1660 je prišel cesar Leopold v Ljubljano. Sprejemši poklon kranjske dežele je odrinil na Goriško in v Trst. Diskalceati, ki so bili pozvali cesarja na slavnost polaganja vogelnika, so se mu približali zopet z vabilom na drugo presijajno slavnost — povabili so ga na prenos ostankov sv. Peregrine. Pobožni vladar jim je obljubil, da se vdeleži te slavnosti. Dne 4. vinotoka 1660 na večer se je vrnil preko Vrhnike v Ljubljano. Drugi dan je bil odločen za prenos.

Sveti ostanke so bili izloženi v krasnem za boju s kristalnimi okenci na ozaljšani nosilnici sredi stolnice sv. Nikolaja. Osem duhovnikov oblečenih v dalmatike je dvignilo nosila z dragocenim bremenom in pričela se je procesija veličastna, krasna, kakoršne dotlej še ni videla Ljubljana. Otvorile so jo številne obrtniške zadruge s svojimi zastavami. Za njimi je korakala velika bratovščina presv. Rešnjega Telesa, ki se je ponašala s cvetom meščanstva in trgovstva. Za njo so se razvrstili ljubljanski redovniki s prižganimi svečami v rokah. Tikoma pred nosili so svetili plemenitaši ozaljšani z venci in šopki. Za nosilnico so šli ljubljanski duhovniki, najprej bogoslovci, naposled stolni kanoniki in za njimi stolni prošt in pičenjski škof Frančišek Maksimilijan pl. Vaccano, ki je ob odsotnosti škofa Buchheima vodil izprevod. Za proštom sta korakala cesar Leopold in njegov stric nadvojvoda Leopold Viljem. Prvega ni zadržala vtrujenost po daljnem potovanju, drugega ne bolehnost. Procesije so se vdeležili tudi apostolski nuncij, španjski in beneški poslanik, tajni svet-

niki, dvorniki, deželni stanovi, domače in tuje plemstvo. Ko se je pomikal sijajni izprevod proti cerkvi sv. Jožefa, gremeli so topovi na Gradu. V okrašeni, a še ne dodelani diskalceatski cerkvi je pel potem prošt sv. mašo ob navzočnosti cesarjevi. Oveseljeni menihi so mu pripravili obed, a cesar ga je odklonil, ker je malo poprej dospela v Ljubljano novica, da so Turki vzeli Veliki Varadin. Vladarju se je mudilo na Dunaj, kamor je nevtogoma odšel.

Ostanke sv. Peregrine so deli v žagrad, kjer so ostali, dokler niso postavili sv. mučenici posebnega oltarja v mrtvaški kapeli. Gori imenovani nadvojvoda je žrtvoval za 1200 gld. Na novem oltarju se je nahajal pod steklom ležeč kip sv. Peregrine. Glava in drugi deli telesa so bili narejeni iz lesa, vanje pa so bile vdete prave kosti in ostanke svetnice; nekaj pa jih je bilo shranjenih v dveh zapečatenih vrečicah iz zelenega baržuna. Poleg trupla je ležala kepa prsti napojena z mučeničino krvijo, zavita v papir in zapečaten. To prst so našli v katakombah v stekleni, okrvavljeni čaši, pridejani glavi sv. Peregrine. Krona, palmova veja in šopek lilij, s čemer je bila okrašena podoba sv. mučenice — vse to je bilo iz čistega srebra. Poleg trupla se je nahajala tudi knjižica s podobami te svetnice. To knjižico so dali natisniti diskalceati leta 1660. in jo o popisani slavnosti delili ljudem. Ilustroval jo je bosač brat Konstantin a s. Cruce, rodom Čeh.

(Dalje prihodnjič).

— To je bila... 1776... na post... (Ljubljana 1873/1874...)

Začetki krščanstva na Japonskem.

(Dalje.)

28. Kako je Daifu Sama preganjal kristijane.

Nad japonskimi katoličani so se jeli zbirati iznova pogubonosni oblaki. Napovedovali so vihar, ki je bil izmed najgroznejših, kar jih pomni cerkvena zgodovina.

Kalvinski Holandjani so iz mrzke lakomnosti in zavisti naščuvali cesarja Daifu Sama proti katoliškim Portugalcem in Španjolcem, češ, da se hote polastiti japonske dežele, jezuiti jim pa pripravljajo pot. Daifu Sama je nato l. 1611. obnovil stare, že pozabljene protikrščanske ukaze

in pahnil v prognanstvo štirinajst najmenitnejših katoliških dvorjanov z rodbinami vred, pobravši jim vse, kar so imeli. Cesarjev zgled so posnemali tudi nekateri vladarji po pokrajinah in jeli preganjati kristijane. Blizu štiristo plemenitash ev in vojakov, ki niso hoteli nezvesti postati Kristovi veri, je prišlo na beraško palico in moralo iti v prognanstvo. Pogumnejši katoličani na deželi so nekatere teh nesrečnežev skrivali po domih, a gorje jim, ako bi jih bili zasačili.

Leta 1614. je izšel nov cesarski ukaz, ki je namerjal popolnoma izkoreniti krščanstvo na Japonskem. Vsi katoliški duhovniki naj se pobero iz dežele, cerkve naj se porušijo in krščansko ljudstvo naj se prisili, da se odpove svoji veri; tako je velel Daifu Sama. Tedaj so polovili mnogo misijonarjev na Japonskem. Nekaj so jih odpravili na Španjolsko Manilo, nekaj v Makao. Med temi izgnanci je bilo devetdeset jezuitov.

Potem so planili pogani v Nangasakih na katoliška svetišča, oplenili jih in požgali. Spinola je ostal s sedemnajstimi duhovniki in devetimi brati iz tovarštva Jezusovega in z mnogimi semeniščniki in katehisti na Japonskem. Popisoval je preganjanje kristijanov. A moral se je skrivati vedno, zakaj življenje mu je bilo ven in ven v nevarnosti. Tičal je sedaj tu sedaj tam po krščanskih hišah, le po noči si je upal iz svojega skrivališča, da je opravil v kaki katoliški rodbini sv. mašo in delil sv. zakramente.

(Dalje prihodnjič.)

P. B.

Iz domovine.

Znamenito stoletnico je praznoval češki narod ta mesec. Dne 14. rožnika t. l. je minilo sto let, odkar se je rodil eden prvih buditeljev njegovih — **F r a n č i š e k S u š i l**. Zibelka mu je tekla na Moravskem v Novem Rousinu blizu Brna. Gimnazij je pohajal v Kromerizu. Modroslovja in bogoslovja se je učil v Brnu, kjer je prejel leta 1827. mašništvo. Deloval je izprva v duhovnem pastirstvu; leta 1837. pa je postal profesor sv. pisma novega zakona na bogoslovskem učilišču v Brnu. Umril je dne 31. velikega travna 1868 v Bistrici pod Gostinom. Kakor do

malega vsi tedanji češki rodoljubi, bil je tudi Sušil vsestransko delalen: pesnik, nabiralec narodnih pesmi, prevajalec starih klasikov, pisatelj bogoslovski — prevel je sv. pismo novega zakona poleg najstarejših grških izdaj; njegov prevod prištevajo najlepšim plodom češke bogoslovske književnosti. Osnoval je društvo sv. Cirila in Metoda za izdajanje in razširjanje prostonarodnih knjig in mu bil do smrti načelnik. Neumorno je deloval za probujo češkega naroda na Moravskem. Vplival je s peresom, a tudi s prepričevalno besedo. Ko je še kapelanoval, bil mu je tovariš neki Prochazka, ki bi se bil ne po svoji krivdi skoro potujčil; njega je pridobil Sušil. „Človek ne sme zavreči svoje matere (slovanske) — mu je dejal — in se pridružiti nemški mačehi“. — „Mati me je zapustila in ni skrbela zame“, odgovoril je Prochazka, „mačeha pa me je vzela v svojo skrb in me izučila v nemških šolah“. Sušil je premagal zaslepljenca odvrnivši: „Mati, vklejnjena v okove, ni mogla skrbeti za vas, kakor bi bila rada; mačeha, ki je dobro mater zakovala v spone, vas ni izučila iz ljubezni, nego iz gospodljive sebičnosti, da bi z vašo pomočjo podse spravila in zaslužila naše rojake“.

Sušil je bil ognjevit rodoljub in hkrati vzoren duhovnik. To isto prikazen opazujemo tudi drugod; tudi v nas. Živo domoljubje in neomadežano življenje: kako gre od nekedaj to skup. Iskren domoljub niti časa nima misliti na nerodnosti. Sušil je umrl v sluhu svetosti. Velik del češke duhovščine čezdalje odločneje zahteva, naj se skoro prične preiskava v ta namen, da se prišteje Sušil blaženim.

E.

Zrnje.

Sveta načela. (Iz spisov kardinala Manninga). Da boš zavarovan pred svetom, ki ti mami srce, prosi ljubezni do Boga; potem ti postanejo neznatne in prazne posvetne reči neprijetne in zoprne. Ker se zdi to našemu srcu težavno, je očitvidno, da so nam zemeljske reči še slajše, nego volja božja; očitvidno je, da še nismo prišli do polne oblasti svoje prave prostosti, da je naše posinovljenje še slabo uresničeno in da še nismo izkusili in spoznali njene

blaženosti. Svoje soglašenje z božjo voljo razodevamo s pokorščino. Ako se naša volja strinja z božjo v raznih izkušnjah, tedaj darujemo sami sebe z iskušnjami vred Bogu.

*

Dva tečaja duhovnega življenja sta zaupanje v Boga in zaupanje v samega sebe. Tisti, ki nimajo zaupanja v sebe, imajo zaupanja v Boga. Prav kakor bi bil prorok, moreš naprej povedati, da imajo ljudje zaupanje v sebe, ako spoznaš, da jim primanjkuje zaupanja v Boga; to se pravi, ko se pokaže, da drugi nasprotujejo njih delom, ali da nimajo vspeha, tedaj začno dvomiti sami nad svojo modrostjo. Ali so začeli v tem slučaju svoje delo po pravilih svoje razumnosti, ali so je začeli po veri v voljo božjo?

*

Ako se pravi kristijan klanja z vso svojo voljo pred božjo povsodpričujočnostjo, zavarovan bo srečno do konca. Kedaj smo se resno lotili kakega dela, ki se je strinjalo z voljo božjo, in smo se čutili premalo močne? Božja pomoč ni zapustila naše volje, temveč volja je najprej pešala. Ako bi le mogli objeti božjo voljo in se je okleniti z vso svojo ljubeznijo, takoj bi nas volja božja dalje nosila kakor veletok po vodi življenja.

*

Noben človek ne trpi večjih muk, ni v takem strahu, ki ga preganja brez prestanka, češ da bo pogubil svojo dušo — in vendar ostane brez poboljšanja — nego osebe, ki so pretankovestne.

*

Osebna popolnost ne pomenja stanja brez greha, strinja se s slabostmi in z napakami iz slabosti, v katerih ni premišljene volje, da bi grešili.

(Dalje prihodnjič.)

Filaret.

Ljubljanska škofijska kronika.

Č. g. Anton Jerič, kapelan na Brezovici, je bil nameščen kakor župni upravitelj ondi.

Stalni pokoj nastopi v. č. g. Jakob Kalan, župnik v Borovcu; začasni pa č. g. Anton Lombard, kapelan v Crkljah ob Krškem.

Umrli so v. č. gg. Karol Lapajne, vpokojeni zlatopoljski župnik, v Škofji Loki dne 18. aprila 1904; Anton Hočevnar, župnik na Brezovici, dne 21. maja 1904; Jakob Pokoren, kapelan v Horjulu, dne 29. maja 1904.

Priporočajo se v molitev častitim gospodom duhovnim sobratom.

Novomašniki.

V zmislu in po določbah sv. cerkve (Conc. Trident. sess. XXIII. Cap. 5. de reformatione) naj se po vseh župnijskih in redovniških cerkvah dne 3. julija (Dominica VI. p. Pent.) razglase letošnji novomašniki. Obenem naj se vernikom na srce položi, da prav goreče molijo zanje, da bi mogli postati prav vredni duhovniki.

V mašnike bodo posvečeni naslednji gospodje bogoslovci:

a) iz IV. leta: Bajec Ludovik iz Hrenovic, Bartel Bertold iz Podgrada, Dežman Ivan iz Radoljice, Lavtar Josip iz Železnikov, Perz Alojz iz Stare cerkve na Kočevskem, Podbevšek Jernej z Vranje peči, Sušelj Matej iz Košane, Zgaga Andrej iz Kroke, Žnidaršič Anton iz Dobropolja, Žust Ignacij iz Poljan;

b) iz III. leta: Borštnar Ivan z Vranje peči, Kozelj Matej iz Tunice, Kralj Alojz iz Višnje gore, Kurent Alojz iz Višnje gore, Prešeren Josip iz Šmihela ob Novem mestu, Prijatelj Vladimir iz Novega mesta, Štrubelj Ivan s Police.

Subdiakonatske prejembe 9., diakonatske 12., prezbiteratske 14. julija, izvzemši gg. Sušlja in Prijatelja, ki prejmeta prezbiterat v drugi polovici meseca avgusta.

(Po „Ljublj. Škof. Listu“ — 1904, št. V.)

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron, za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.